

Мирончук Олександр Якович,
кандидат наук із богослів'я,
кандидат філологічних наук, доцент,
декан богословського факультету
та професор кафедри біблійних та філологічних дисциплін
Київської православної богословської академії

«СВЯТІСТЬ» У БОГОСЛУЖІННІ ТАЇНСТВА ШЛЮБУ

У пропонованій статті подано результати здійсненого богословсько-лінгвістичного аналізу українськомовного тексту богослужіння таїнства Шлюбу; виявлено специфіку функціонування номінацій, що ословлюють поняття «святість» та утворюють однойменне лексико-семантичне й асоціативне поле.

Ключові слова: богослужбовий текст, релігійний стиль, святість, Требник, таїнство Шлюбу.

У час відродження й розвитку української богословської науки виникає потреба осмислити її базові концепти, зокрема концепт «святість», що зумовлює актуальність відповідного дослідження.

Категорію святості, сакрального, а також шанування святих вивчали й продовжують вивчати вітчизняні та зарубіжні фахівці в царині богослів'я, релігієзнавства, філософії й філології, зокрема Т. П. Вільчинська [Вільчинська, 2008], Т. Б. Дзюбанський [Дзюбанський, 2012], А. П. Забіяко [Забіяко, 1998], М. Еліаде [Еліаде, 1994], Р. Каюа [Каюа, 2003], Г. М. Кулагіна-Стадніченко [Кулагіна-Стадніченко, 2016], П. В. Мацьків [Мацьків, 2007; Мацьків, 2010], М. О. Пилаєв [Пылаев, 2012], М. В. Скаб [Скаб, 2008], Я. Харкевич [Charkiewicz, 2015], П. В. Пасхос [Πάσχος, 1997] та ін.

Джерела (матеріал) дослідження – молитовний та уставно-вказівковий текст богослужіння таїнства Шлюбу, розміщений у першій частині Требника, опублікованого у Видавничому відділі УПЦ Київського Патріархату, а саме: Чин заручин (с. 100 – 108), Чин Вінчання (с. 109 – 134), Молитва на зняття вінців на 8-ий день (с. 135), Введення молоді після Шлюбу (с. 136 – 141), Чин заручин та Вінчання другошлюбних (с. 142 – 164), Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу (с. 165 – 169), Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення (с. 170 – 182).

Мета дослідження – здійснити теолінгвістичний аналіз українськомовного тексту богослужіння таїнства Шлюбу та виявити текстові закономірності формування лек-

сико-семантичного й асоціативного поля «святість».

Святість Бога – одна з Його властивостей. В аналізованих текстах на це вказує й це підтверджує означування епітетами *Святий* і *Пресвятий* слова *Бог* та відповідних контекстуальних синонімів (*Владика*), що позначають Бога, напр.: *Боже Святий, Ти створив чоловіка з землі і з його ребра створив дружину йому, і дав її у поміч йому, бо така була воля величності Твоєї, щоб не самотній був чоловік на землі* (Чин Вінчання. Із молитви) [Требник, 2013, с. 121], (*Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви*) [Требник, 2013, с. 151]; *Сам, Владико Пресвятий, прийми благання нас, рабів Твоїх, як там, так і тут невидимим Твоїм заступництвом благослови шлюб цей і дай рабам Твоїм цим (імена) життя мирне, довгі літа, непорочність, любов між собою, мир, рід довговічний, в дітях утіху і нев'янучий вінець слави* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 116].

Зі святістю Бога співвідноситься святість імені Божого, що в аналізованих текстах виражається означуванням прикметниками *пресвяте* та *всесвяте* іменника *ім'я* та сполучуваністю дієслова *святитися* з іменником *ім'я*, пор.: *Ти через апостола Павла сповіщав, щоб чоловіки і жінки, що живуть у вірі, все на славу Божу творили; щоб чоловіки з непокритою головою приносили хвалу і прославлення пресвятому імені Твоєму, а жінки з покритою головою у побожності і благочесті молитви, подяку і хвалу Тобі возсилали, прикрашаючи себе добрими ділами й утверджуючись у вірі* (*Таїнство Шлюбу. Чин*

Вінчання. Виведення молодої після шлюбу. Молитва) [Требник, 2013, с. 139 – 140]; *Сам благослови, Господи, зняти ці вінці з одружених і шлюб їхній непорушним збережи, щоб вони завжди приносили подяку **всесвятому** імені Твоєму, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Молитва на зняття вінців на 8-ий день) [Требник, 2013, с. 135]; *Отче наш, що еси на небесах, нехай **святить**ся ім'я Твоє [...]* (Із чину Вінчання. Молитва Господня) [Требник, 2013, с. 129], (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 137], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 159], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 171].

Зі святістю Бога пов'язані такі Його атрибути, як праведність, безгрішність, позначені відповідними субстантивованими прикметниками, що функціонують як іменні частини складеного іменного присудка. Названі слова утворюють відповідний синонімічний ряд контекстуальних номінацій – атрибутів Бога, напр.: *Бо Ти один **Праведний, Безгрішний, Святий**, Многомилостивий, Милосердний і терпиш гріхи людські* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 148]; *Бо Ти один **Праведний, Безгрішний, Святий**, Милостивий, Благоутробний і Співчутливий до людських провин* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення. Із молитви) [Требник, 2013, с. 174].

Володіючи абсолютною святістю, Бог є джерелом освячення всього: *Бо Ти благословляєш і **освячуєш** усе, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 107].

Святість Бога поширюється на місце Його перебування. Всюдисущий (всюдиприсутній) Бог освячує місце Своєї присутності – *оселю* (антропоморфічна номінація), напр.: *Сам і нині, Владико, простягни руку Твою зі **святої** оселі Твоєї і з'єднай раба Твого (ім'я) з рабою Твоєю (ім'я), бо з волі Твоєї дається жона мужеві* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 121], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин

та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 151].

Окрім святості Бога в Самому Собі, означення *Святий, Пресвятий, Всесвятий*, уживані в досліджуваних текстах щодо Святої Трійці або Осіб Святої Трійці – Отця, Сина і Святого Духа, передають відповідну семантику, пор.: ***Пресвята** Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; **Святий**, зглянься і зціли немочі наші, імені Твого ради* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 136 – 137], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 171]; *Заручений: Я (ім'я) беру собі тебе (ім'я) за дружину і обіцяю тобі любов, вірність і чесність подружню, і не залишу тебе аж до смерті; в цьому допоможи мені, Боже, в Тройці **Святий** Єдиний, і всі святі* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 120], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150]; *Заручена: Я (ім'я) беру собі тебе (ім'я) за чоловіка і обіцяю тобі любов, вірність і чесність подружню, і не залишу тебе аж до смерті; в цьому допоможи мені, Боже, в Тройці **Святий** Єдиний, і всі святі* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 120], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150]; *Отець, Син і Святий Дух, **Всесвята** Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас і нехай дарує вам життя довге, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добром на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої Богородиці і всіх святих* (Молитва із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 162 – 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 168]; *Отець, Син і Святий Дух, **Всесвята** Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас (благословляє подружжя хрестом) і нехай дарує вам довголіття, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добробутом на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої*

Богородиці і всіх святих (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 181]; **Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас** (трисвяте) (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 136], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 170]; *Бо Ти Бог Милостивий, Щедрий і Чоловіколюбний, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Пресвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом нині і повсякчас, і на віки віків* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 116]; *Бо Ти еси Бог наш, Бог, щоб милувати і спасати, і Тобі славу возсилаємо з Безначальним Твоїм Отцем і Всесвятим і Благим, і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків* (Виголос із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 128], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 157 – 158].

На підставі аналізу контексту функціонування слова *Святий* у молитві до Пресвятої Трійці (див. вище) припускаємо, що це слово в ній вживається як однослівний перифраз, синонім, виражений субстантивованим прикметником чоловічого роду однини, який позначає третю особу Святої Трійці – Святого Духа.

Крім того, в текстах богослужінь, зокрема у виголосах ектеній, молитов, а також у тайнозвершувальних молитвах і формулах таїнств, найчастотніше функціонує усталена номінація третьої особи Святої Трійці – *Святий Дух*, напр.: *Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Виголос великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 103], (Виголос головклонної молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 104], (Виголос великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 114], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос великої ектенії) [Требник, 2013, с. 145], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос головклонної молитви) [Требник, 2013, с. 146], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без

церковного благословення. Виголос великої ектенії) [Требник, 2013, с. 173]; *Благословенне Царство Отця і Сина, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 111]; *Бо Ти Благий і Чоловіколюбний Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 180 – 181]; *Бо Ти Милостивий і Чоловіколюбний Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Виголос молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 104], (Виголос потрійної ектенії із чину заручин) [Требник, 2013, с. 108], (Виголос потрійної ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 127], (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу. Виголос молитви) [Требник, 2013, с. 140], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос молитви) [Требник, 2013, с. 145], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 157], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу. Виголос потрійної ектенії) [Требник, 2013, с. 167], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 180]; *Бо Ти еси будівничий усіх, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення. Виголос молитви) [Требник, 2013, с. 174]; *Бо Ти еси Будівничий усього, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос молитви) [Требник, 2013, с. 148]; *Бо Ти еси Бог, Бог тих, що каються, і Тобі славу возсилаємо, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос молитви) [Требник, 2013, с. 149]; *Бо Твоя держава і Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 122], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин

та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 151]; *Слава Отцю і Сину, і Святому Духові нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 136, 137], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 171]; *Заручається раб Божий (ім'я) з рабою Божою (ім'я) в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Із чину заручин) [Требник, 2013, с. 105], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 146]; *Заручається раба Божя (ім'я) з рабом Божим (ім'я) в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Із чину заручин) [Требник, 2013, с. 105], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 147]; *Вінчається раб Божий (ім'я) з рабою Божою (ім'я) в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 122], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 152]; *Вінчається раба Божя (ім'я) з рабом Божим (ім'я) в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 122], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 152]; *Те, що Бог з'єднує, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, еднаючи вас у святе подружжя, владою Церкви Святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 121]; *Те, що Бог з'єднав, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, еднаючи вас у святе подружжя владою Церкви святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150 – 151]; *Иди в мирі та старанно додержуй усіх заповідей Господніх у страху Його в усі дні життя твого, шануючи свого чоловіка, як велить Господь, в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 141]; *Увійди, дитино, до двору Господнього і з усією побожністю та страхом Божим відвідуй завжди церкву Його, щоб прийняти від Нього благодать і знайти милість, в ім'я Отця*

і Сина, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 136]; *Раби Твої, в добрій згоді прийшовши, і чин шлюбу, як у Кані Галилейській, відправивши, і образ його сховавши, славу Тобі возсилають, Отцю і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Молитва на зняття вінців на 8-ий день) [Требник, 2013, с. 135]; *Отець, Син і Святий Дух, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас і нехай дарує вам життя довге, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добром на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої Богородиці і всіх святих* (Молитва із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 162 – 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 168]; *Отець, Син і Святий Дух, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас (благословляє подружжя хрестом) і нехай дарує вам довголіття, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добробутом на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої Богородиці і всіх святих* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 181]; *Бо благословилося ім'я Твоє і прославилося Царство Твоє, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків* (Із чину Вінчання. Виголос) [Требник, 2013, с. 130], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Виголос) [Требник, 2013, с. 160]; *Бо Твоє є Царство і сила, і слава, Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків* (Із чину Вінчання. Виголос молитви Господньої) [Требник, 2013, с. 130], (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 137], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 159], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013,

с. 171]; *Єдність віри і причастя Святого Духа* виблагавши, самим себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо (Прохання благальної ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 129], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 159].

Святість – атрибут Церкви як зібрання віруючих християн. Церкву освячує її глава – Ісус Христос. Зі святістю як властивістю Церкви пов'язана і непорочність. В аналізованих текстах відповідну семантику передають прикметники *святий, славний і непорочний*, які перебувають у контекстуальних синонімічних відношеннях. Про це йдеться в Посланні святого апостола Павла до ефесян, яке читається під час здійснення таїнства Шлюбу, пор.: *Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив Церкву і віддав Себе за неї, щоб освятити її, очистивши водяною купіллю через слова; щоб поставити її перед Собою славною Церквою, яка не має плями чи вади, чи чогось подібного, але щоб вона була свята і непорочна* (Еф. 5: 25 – 27) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 123], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 152], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 176].

Названу властивість також підтверджує означування іменника *Церква* прикметником *святий* у відповідних граматичних формах роду, числа й відмінка, напр.: *За мир усього світу, за добрий стан святих Божих Церков і за з'єднання всіх Господу помолимось* (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 101], (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 112], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Прохання великої ектенії) [Требник, 2013, с. 143], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 172]; *Те, що Бог з'єднує, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, еднаючи вас у святе подружжя, владою Церкви Святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 121]; *Те, що Бог з'єднав, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Бо-*

жий, еднаючи вас у святе подружжя владою Церкви святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150 – 151].

Святість Церкви як зібрання віруючих християн поширюється і на споруду, де відбуваються такі зібрання, яка носить назву *храм*. Це засвідчує функціонування прикметникового словосполучення *святий храм* у текстах Священного Писання та богослужінь, зокрема у проханнях ектеній, пор.: *Я ж з великої милости Твоєї увійду в дім Твій, поклонюся до храму святого Твого зі страхом перед Тобою* (Пс. 5: 8) (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молоді після шлюбу) [Требник, 2013, с. 139]; *За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господу помолимось* (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 101], (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 112], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Прохання великої ектенії) [Требник, 2013, с. 144], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 172]; *Ще молимося за людей, що стоять у святому храмі цьому і чекають від Тебе великої і багатой милості, за всіх братів наших і за всіх православних християн, за здоров'я і спасіння їхнє* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу. Прохання потрійної ектенії) [Требник, 2013, с. 167]; *Ще молимося за всіх людей, що моляться у святому храмі цьому, сподіваючись від Тебе великої та багатой милості, за все у Христі братство наше і за всіх православних християн, за здоров'я і спасіння їх, – промовмо всі: Господи, вислухай і милостиво помилуй* (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення. Прохання потрійної ектенії) [Требник, 2013, с. 179 – 180].

У текстах богослужіння таїнства Шлюбу функціонують назви чинів святих, зокрема *Богородиці* (слово *Богородиця*, зазвичай, означається епітетом *Пресвята*), *ангелів* (*ангелів, херувимів, серафимів*), *пророків*, старозавітних та новозавітних *праведних* (*праотців, патріархів*), *апостолів* (слово *апостол* озна-

чується епітетами *славний і всехвальний*), *рівноапостольних, мучеників, великомучеників, преподобних і святих* загалом, а також власні імена святих (агіоантропоніми) – старозавітних та новозавітних праведних *Адама, Єноха, Ноя, Сима, Авраама, Сари, Ісаака, Ревеки, Якова, Рахілі, Йосифа, Іесея, Захарії, Єлисавети, Іоакима, Анни, пророків Мойсея, Іллі, Ісаї, Даниїла, Іони, Предтечі [Іоана], апостолів Іоана, Павла, рівноапостольних Константина та Єлени, великомученика Прокопія.*

Окрім слова *Богородиця*, особу Матері Господньої в аналізованих текстах позначають однослівні (*Приснодіва, Діва, Жона*) та багатослівні (*Пресвята, Пречиста, Препоблагословенна, Славна Владичиця наша Богородиця і Приснодіва Марія; Пречиста Матір [Христа]; чесніша від херувимів і незрівнянно славніша від серафимів, Мати Ісусова, Мати Ісуса*, а також змодельовані нами реченнєві (*Та, Яка без істління Бога Слово породила; Та, Яку величаємо*) номінації.

Із назвою чину святих *благовірних* співвідноситься як контекстуальний синонім номінація *боговінчані*, яка пов'язана з розумінням божественного походження царської влади та вінчанням (одяганням вінців, корон) як видимим знаком наділення відповідними владними повноваженнями, а з назвою чину святих *преподобних* – як контекстуальний синонім номінація *богоносні*, в якій реалізується сема 'носіння Бога', що пов'язане з розумінням святого як храму Духа Святого, адже святий так уподібнився Богові, що став Його оселею, став носити в собі Бога, а Бог став перебувати у святому. Це підтверджує святий апостол Павло у Другому посланні до коринфян, коли говорить: «*Бо ви – храм Бога Живого, як сказав Бог: "Оселяюся в них і ходитиму в них, і буду їхнім Богом, і вони будуть Моїм народом. І тому вийдіть із середовища їхнього і відлучіться, – говорить Господь, – і не доторкайтесь до нечистого, і Я прийму вас. І буду вам Отцем, і ви будете Моїми синами і дочками"*, – говорить Господь *Вседержитель*» (2 Кор. 6: 16 – 18) [Біблія, 2004, с. 1315]. У наведених словах апостола Павла також спостерігаємо вказівку на відділення від усього гріховного й нечистого як умову досягнення святості (співвідносне з поняттям «святий» давньоєврейське слово «кадош» означає «відділений», «відокремле-

ний»), а також на усиновлення Богом, богосинство як результат, що співвідноситься зі станом святості.

Ампліфіковані багатослівні контекстуальні номінації ангелів – *вірних провідників, охоронителів душ і тіл наших* – вказують на їх діяльність щодо людини.

Із назвою чину святих *апостолів* співвідноситься контекстуальний синонім біблійного походження *ученики*, а на позначення апостола Павла як святого в тексті молитви з таїнства Шлюбу функціонує перифразова номінація *обраний сосуд*, в якій реалізовані семи 'обраність' та 'вмістилище, оселя Божества', пор.: *Пресвята Богородице, спаси нас* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 169], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 181], *Чеснішу від херувимів і незрівнянно славнішу від серафимів, що без істління Бога Слово породила, сущу Богородицю Тебе величаємо* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 169], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 181 – 182]; *Ти від кореня Ісеевого Приснодіву плоттю виростив і від Неї тіло прийняв, і народився на спасіння родові людському* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 115]; *Пресвяту, Пречисту, Препоблагословенну, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зі всіма святими пом'янувши, самі себе і один одного, і все життя наше Христу Богові віддамо* (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 103], (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 114], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Прохання великої ектенії) [Требник, 2013, с. 145], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення.

Прохання великої ектенії) [Требник, 2013, с. 173]; *Сам і нині, Владико, благослови це на-кладання перснів благословенням небесним, і ангел Твій нехай іде перед ними по всі дні життя їхнього* (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 107]; *Господи, Ти через про-років говорив і провістив, що світло розуму в останні часи на всі народи зійде* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодії після шлюбу. Молитва) [Требник, 2013, с. 139]; *Христос, що в Кані Галилейській при-шестям Своім чесний шлюб показав, істин-ний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, святих боговінчаних і рівноа-постольних Константина та Єлени, свя-того великомученика Прокопія і всіх свя-тих помилує і спасе нас, бо Він Благий і Чоло-віколюбний* (Відпуст із чину Вінчання) [Треб-ник, 2013, с. 134], (Таїнство Шлюбу. Чин зар-учин та Вінчання другошлюбних) [Треб-ник, 2013, с. 163 – 164], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-літ-тя і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 169], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 182]; *Христос, істинний Бог наш, молитва-ми Пречистої Своєї Матері, преподобних і богоносних отців наших і всіх святих поми-лує і спасе нас, бо Він Благий і Чоловіколюб-ний* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виве-дення молодії після шлюбу. Відпуст) [Треб-ник, 2013, с. 141]; *Бо, не маючи сили знести спеки і тягара повсякденного, і розпалення тілесного, сходяться, щоб удруге одружити-ся, як Ти узаконив через Твій обраний осуд, апостола Павла, що сказав ради нас сми-ренних: «Краще в ім'я Господнє одружитися, ніж розпалюватися пристрастю»* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання друго-шлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 149]; *Ти через апостола Павла сповіщав, щоб чоловіки і жінки, що живуть у вірі, все на славу Божу творили [...]* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодії після шлюбу. Молитва) [Требник, 2013, с. 139 – 140]; *Ісає, радій, Діва мала в утробі і породила Сина Еммануїла, Бога і Чоловіка, Схід ім'я Йому; Його ж величаючи, Діву прославляємо* (Тропар із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 131], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та

Вінчання другошлюбних. Тропар) [Требник, 2013, с. 161]; *Святі мученики, ви славно страждали і вінчалися, молисья до Господа, щоб помилував душі наші* (Тропар із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 131], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання друго-шлюбних. Тропар) [Требник, 2013, с. 161]; *Слава Тобі, Христе Боже, апостолів похвало і мучеників радосте, що проповідували Трой-цю Єдиносущну* (Тропар із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 131], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Тропар) [Требник, 2013, с. 161]; *До ефесян послання святого апостола Павла читан-ня* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 122], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 153], (Та-їнство Шлюбу. Чин благословення подруж-жя, яке прожило багато років без церковно-го благословення) [Требник, 2013, с. 176]; *Заручений: Я (ім'я) беру собі тебе (ім'я) за дружину і обіцяю тобі любов, вірність і чес-ність подружню, і не залишу тебе аж до смерті; в цьому допоможи мені, Боже, в Трой-ці Святій Єдиний, і всі святі* (Із чину Вінчан-ня) [Требник, 2013, с. 120], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150]; *Заручена: Я (ім'я) беру собі тебе (ім'я) за чоловіка і обіцяю тобі любов, вірність і чесність подружню, і не за-лишу тебе аж до смерті; в цьому допоможи мені, Боже, в Тройці Святій Єдиний, і всі свя-ті* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 120], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150]; *Од-ного разу було весілля в Кані Галилейській, і Мати Ісусова була там. [...]. Коли не виста-чило вина, Мати Ісуса каже Йому: вина не мають. Ісус говорить їй: що Мені і Тобі, Жано? Ще не прийшов Мій час. Мати Його говорить слугам: що скаже Він вам, те зро-біть* (Ін. 2: 1, 3 – 5) (Із чину Вінчання) [Треб-ник, 2013, с. 125], (Таїнство Шлюбу. Чин зар-учин та Вінчання другошлюбних) [Треб-ник, 2013, с. 155], (Таїнство Шлюбу. Чин бла-гословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Треб-ник, 2013, с. 178]; *Отець, Син і Святий Дух, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Трой-ця, Єдине Божество і Царство, нехай благо-словить вас і нехай дарує вам життя довге, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай*

сповнить вас усяким добром на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами **Святої Богородиці** і всіх **святих** (Молитва із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 162 – 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 168]; **Отець, Син і Святий Дух, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас (благословляє подружжя хрестом) і нехай дарує вам довголіття, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добробутом на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої Богородиці і всіх святих** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 181]; **Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших у Господа просимо** (Прохання благальної екстениї із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 128], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 158]; **Був також запрошений на весілля Ісус з учениками Його. [...] Так поклав Ісус початок чудесам у Кані Галилейській і явив славу Свою; і вірували в Нього ученики Його** (Ін. 2: 2, 11) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 125 – 126], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 155 – 156], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 178 – 179]; **Ти благословив Ісаака та Ревеку і вчинив їх спадкоємцями Твоєї обітниці** (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 103], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 145]; **Господи Боже наш, Ти подорожував зі слугою патріарха Авраама, що був посланий до Месопотамії висватати дружину для господаря його Ісаака, і через черпання води відкрив йому, як заручитися з Ревекою** (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 105]; **Ти бо, Господи, явив приклад заручин та утвердження у всьому: через перстень дана була влада в Єгипті Йосифові; через перстень прославився Даниїл у країні**

Вавилонській; через перстень відкрилася невинність Фамари; через перстень Отець наш Небесний явив любов до сина Свого: зодягнїть, сказав, перстень на правицю Його, зріжте теля вгодоване та, споживаючи, веселїться. Сама правиця Твоя, Господи, озброїла Мойсея в морі Червоному; бо словом Твоїм істинним небеса утвердилися і земля заснувалася, і правиця рабів Твоїх благословиться словом Твоїм могутнім і силою Твоєю високою (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 106 – 107]; **Боже Пречистий, всього створіння Творче, Ти з любові до людей з ребра праотця Адама жону йому створив і благословив їх, і сказав: плодїться і розмножуйтеся, і володїйте землею, і в єдине з'єднав їх** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 114 – 115]; **Благословивши раба Твого Авраама і лоно Сарі розкривши, вчинив Ти його отцем народів многих. Ти дарував Ісаака Ревеці і рід їх благословив. Ти Якова з Рахіллю з'єднав і від нього дванадцять патріархів явив. Ти Йосифа з Асенефою з'єднав і як плід дітородження Єфрема та Манасїю їм дарував. Ти Захарїю та Єлисавету прийняв і Предтечі народження їм явив** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 115]; **Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Авраама та Сару. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Ісаака і Ревеку. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Якова та всіх патріархів. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Йосифа та Асенефу. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Мойсея та Сепфору. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Іоакима та Анну. Благослови їх, Господи Боже наш, як благословив еси Захарїю та Єлисавету. Збережи їх, Господи Боже наш, як зберіг еси Ноя в ковчезі. Збережи їх, Господи Боже наш, як зберіг еси Іону в утробі кита. Збережи їх, Господи Боже наш, як зберіг еси трьох святих отроків від вогню, пославши їм росу небесну. Нехай же прийде на них радість, яку мала блаженна Єлена, коли Хрест Чесний знайшла. Пом'яни їх, Господи Боже наш, як пом'янув еси Єноха, Сима та Іллю. Пом'яни їх, Господи Боже наш, як пом'янув еси святих Твоїх сорок мучеників, пославши їм вінці небесні** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 118 – 119];

Звеличся, женише, як **Авраам**, і благослови-ся, як **Ісаак**, і розмножуйся, як **Яків**, перебуваючи в мирі та по правді виконуючи заповіді Божі (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 131], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 161]; *І ти, невісто, звеличся, як Сара*, і звеселися, як **Ревека**, і розмножуйся, як **Рахіль**, втішаючись чоловіком своїм, додержуючи заповідей закону, бо така воля Божа (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 132], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 161];

Крім богоусиновлення чи богосинівства, досягнення стану святості розуміється як зближення, споріднення, єднання з Богом, напр.: *Ти, Владико, учинив Своїми рабів Твоїх (імена), з'єднай їх любов'ю одне з одним* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 148].

Слово *блаженний* у текстах молитов та псалмів, які читаються або співаються під час здійснення таїнства Шлюбу, вживається: 1) щодо святих або неканонізованих подвижників благочестя (незалежно від чину (лику) святості або виду подвигу) як прикметник на позначення тих, хто «здобули євангельські блаженства», «живуть за заповідями євангельських блаженств»; 2) щодо будь-якої людини, яка намагається вести праведне життя, як прикметник зі значенням 'щасливий', 'благополучний' [Андроник (Трубачёв), 2001, с. 352], пор.: *Нехай же прийде на них радість, яку мала блаженна Єлена, коли Хрест Чесний знайшла* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 118]; *Блаженні всі, що бояться Господа* (Пс. 127: 1) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 109]; *Блаженний ти, і добро тобі буде* (Пс. 127: 2) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 109].

Семантика святості міститься у слові *Священнодійснитель*, яке позначає Бога як Того, Хто невидимою дією Своєї благодаті через видиме посередництво священнослужителів здійснює церковні таїнства, зокрема таїнство Шлюбу, напр.: *Благословен єси, Господи Боже наш, тайного і непорочного шлюбу Священнодійснителю і тілесного Законоположителю, нетління Охоронителю і діл житейських Благий Упоряднику* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 117].

Сакральний характер таїнства Шлюбу ословлюють номінації *святе єднання* та *святе подружжя*, пор.: *Сам благослови і заручини рабів Твоїх (імена), утверди промовлене ними слово, укріпи їх святим Твоїм єднанням; Ти бо спочатку чоловічу стать і жіночу створив, і з чоловіком жінку з'єднав на поміч та на продовження роду людського* (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 105 – 106]; *Те, що Бог з'єднує, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, єднаючи вас у святе подружжя, владою Церкви Святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 121]; *Те, що Бог з'єднав, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, єднаючи вас у святе подружжя владою Церкви святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150 – 151].

Під час здійснення богослужіння таїнства Шлюбу використовується вода як видимий знак освячення, якою окроплюють персні, а також наречену під час виведення її після шлюбу. Для цього використовують воду, яка повинна бути свяченою: *Якщо молоді попередньо не були заручені, священник приймає від них персні, кладе їх на тетраподі, кропить їх свяченою водою, чинить заручини* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 120]; *І кропить її свяченою водою, промовляючи: Окропленням водою цією свяченою нехай зійде й спочине на тобі благословення Отця і Сина, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків* (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 141].

Відповідно персні, над якими було здійснено освячення через окроплення їх свяченою водою, стають *освяченими*, на що вказує в аналізованому тексті означування дієприкметником *освячений* іменника *перстень*, напр.: *Їхні два персні, раніше передані священникові й освячені, лежать по правій стороні престолу* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин) [Требник, 2013, с. 100]; *Священник, виходячи з вівтаря назустріч нареченим, передає освячені персні на таці старості чи паламареві, який їх виносить* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин) [Требник, 2013, с. 104].

Семантика святості ословлюється й наявна в родових, позначуваних, зокрема, збірними іменниками (*пресвітерство, дияконство*), та видових (*Патріарх, єпископ, владика, священник, священномонах*) назвах священнослужителів, а також в означеннях титулів церковної ієрархії – *святійший, пресвященнійший*, напр.: *За владика і отця нашого Святійшого Патріарха (ім'я) і владика нашого пресвященнійшого єпископа (ім'я), чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за увесь причет і людей Господу помолимось* (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 101], (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 112], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Прохання великої ектенії) [Требник, 2013, с. 144], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 172]; *Ще помолось за владика і отця нашого Святійшого Патріарха (ім'я) і владика нашого пресвященнійшого єпископа (ім'я), за братів наших священників, священномонахів і за все у Христі братство наше* (Прохання потрійної ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 107]; *І священник веде наречених до тетрапода. За ними йдуть свідки наречених, попереду – свічконосці* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 111]; *Після Божественної літургії священник стоїть у храмі, а перед церковними дверима чекають наречені* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин) [Требник, 2013, с. 100]; *Священник покриває руки епитрахілем, притримуючи зверху своєю рукою, і читає вголос присягу, спочатку зарученому, а потім зарученій* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 120]; *Священник підходить до молодих, трічі благословляє їхні голови, дає їм запалені свічки і вводить до храму (перед тетрапод)* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 143]; *Священник дає молодим коротку постанову на нове спільне життя, висловлює їм побажання щастя і виголошує їм многоліття* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 134], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 164]; *Після Божественної літургії священник стоїть у вітварі (в повному облаченні, в епитрахілі і фелоні, з хрестом у руці), а*

ті, що хочуть заручитися, – при церковних західних дверях, у церкві: чоловік праворуч і жінка ліворуч (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 142]; *Заручений і заручена стають на коліна перед тетраподом і кладуть праві руки на Євангеліє. Священник покриває руки епитрахілем, притримуючи зверху своєю рукою, і читає вголос присягу, спочатку зарученому, а потім зарученій* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 150] та ін.

Сема 'служіння Богові' реалізована у двослівній самоназві священнослужителя – *слуга Божий*, напр.: *Те, що Бог з'єднає, людина нехай не розлучає; і я, недостойний слуга Божий, еднаючи вас у святе подружжя, владою Церкви Святої Православної, благословляю в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 121].

Богословського-лінгвістичний аналіз текстів богослужіння таїнства Шлюбу засвідчує, що досягнення стану святості асоціюється з отриманням вічного життя; отриманням нев'янучого вінця слави; удостоєнням Небесного Царства; прийняттям вінців у Царстві Божому; прийняттям обіцяних благ; блаженством; сяянням, як світила на небі, перед Господом нашим; зближенням із Богом як реалізацією мети життя людини на землі. А щоб досягнути такого стану, треба виконувати певні умови, зокрема *жити за заповідями Господніми; в одностайності й мирі виконувати заповіді Господні; по правді виконувати заповіді Божі; додержувати заповідей закону, бо така воля Божа; старанно додержувати усіх заповідей Господніх у страху Його в усі дні життя; перебувати в усіх добродійствах; перебувати в мирі; мати непорочність, любов між собою, мир, митареве навернення, сльози блудниці, визнання розбійника, покаяння від усього серця; бути чистими, непорочними, зокрема чистими від гріха і лихослів'я, неосоромними; прожити тихо і мирне життя у всякому благочесті і чистоті; ходити путями Господніми; всяке добре і Богові вгодне діло чинити; вгодити Богові ділами добрими; виконувати заповіді Божі з чистим серцем, напр.: Сам, Владико Пресвятий, прийми благання нас, рабів Твоїх, як там, так і тут невидимим Твоїм заступництвом благослови шлюб цей і дай рабам*

Твоїм цим (імена) життя мирне, довгі літа, **непорочність, любов між собою, мир, рід** довговічний, в дітях утіху і **нев'янучий вінець слави** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 116]; **Звеличя, женише, як Авраам, і благословися, як Ісаак, і розмножуйся, як Яків, перебуваючи в мирі та по правді виконуючи заповіді Божі** (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 131], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 161]; **І ти, невісто, звеличя, як Сара, і звеселися, як Ревека, і розмножуйся, як Рахіль, втішаючись чоловіком своїм, додержуючи заповідей закону, бо така воля Божя** (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 132], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 161]; **Іди в мирі та старанно додержуй усіх заповідей Господніх у страху Його в усі дні життя твого, шануючи свого чоловіка, як велить Господь, в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа** (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу) [Требник, 2013, с. 141]; **Отець, Син і Святий Дух, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Тройця, Єдине Божество і Царство, нехай благословить вас і нехай дарує вам життя довге, радість у дітях, успіх у житті та вірі, і нехай сповнить вас усяким добром на землі, і сподобить вас обіцяні блага прийняти, молитвами Святої Богородиці і всіх святих** (Молитва із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 133], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 162 – 163], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 168]; **Сам, Владико Чоловіколюбче, благослови рабу Твою (ім'я) з її чоловіком (ім'я), якого Ти дав їй; прикрась голову її красою, Тобі приємною, щоб, живучи за Твоїми заповідями і в усіх добродійствах перебуваючи, вічне життя вони одержали** (Таїнство Шлюбу. Чин Вінчання. Виведення молодої після шлюбу. Молитва) [Требник, 2013, с. 140]; **Боже, Боже наш, Ти прийшов до Кани Галилейської і там шлюб благословив. Благослови ж і рабів Твоїх цих, що з волі Твоєї шлюбом з'єдналися. Благослови їхні входи та виходи, примнож у добрі життя їхнє, прийми вінці їхні в Царстві Твоїм і збережи їх чистими, непорочними і неосоромними на віки віків** (Молитва

із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 132], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 162]; **Боже, Боже наш, Ти прийшов до Кани Галилейської і там шлюб благословив. Благослови ж і рабів Твоїх цих, що з волі Твоєї шлюбом з'єдналися і що тепер Тобі подяку приносять за всі добродійства, які вони мали від Тебе у своєму подружньому житті; благослови ж подальші дороги їхнього життя і примнож його добром, прийми вінці їхні у Твоєму Царстві, охороняючи їх чистими від гріха і лихослів'я на віки віків** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу. Із молитви) [Требник, 2013, с. 165 – 166]; **Боже, Боже наш, Ти прийшов до Кани Галилейської і там шлюб благословив. Благослови ж і рабів Твоїх цих, що з волі Твоєї шлюбом з'єдналися. Благослови їхні входи та виходи, примнож у добрі їхнє життя, прийми вінці їхні в Царстві Твоїм і збережи їх чистими, непорочними і неосоромленими на віки віків** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення. Із молитви) [Требник, 2013, с. 175]; **Ти, Владико, володіючи рабами Твоїми (імена), з'єднай їх любов'ю один до одного: даруй їм митареве навернення та сльози блудниці, щоб у покаянні від усього серця свого, в однодумності й мирі заповіді Твої виконуючи, сподобилися і Небесного Твого Царства** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення. Із молитви) [Требник, 2013, с. 174]; **Дай їм навернення митареве, сльози блудниці, визнання розбійника, щоб вони, покаанням від усього серця свого в однодумності і мирі заповіді Твої сповняючи, сподобилися і Небесного Твого Царства** (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 148]; **Ще помолось за Богом бережену Україну нашу, за владу і військо її, щоб ми тихе і мирне життя прожили у всякому благочесті і чистоті** (Прохання потрібної ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 107 – 108]; **Блаженні всі, що бояться Господа. Ті, що ходять путями Його** (Пс. 127: 1) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 109]; **Даруй врожай їм колосистий, щоб, у всьому достаток маючи, всяке**

добре і Тобі вгодне діло чинили (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 119]; *Щоб дочекалися бачити синів дітей своїх, як паростки оливкові навколо трапези їхньої, і, вгодивши Тобі ділами добрими, засяяли, як світила на небі, перед Тобою, Господом нашим* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 119]; *Сам і нині рабів Твоїх цих (імена), яких Ти зволив з'єднати одне з одним, збережи в мирі та однодумності, чесним шлюб їхній яви, ложе їхнє неоскверненим охорони, помози їм провадити життя в непорочності і сподоби їх дожити до старості глибокої та з чистим серцем заповіді Твої виконувати* (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 127], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 157]; *Ти, Владико, учинив Своїми рабів Твоїх (імена), з'єднай їх любов'ю одне з одним* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 148].

Образ *вінця* використовується в номінуванні святих як символ нагороди за перемогу в духовній боротьбі – подвижників над спокусами, мучеників над мучителями тощо – і ґрунтується на словах святого апостола Якова: «Блаженна людина, яка переносить спокуси, бо, будучи випробуваною, вона одержить **вінець життя**¹, який обіцяв Господь тим, що люблять Його» (Як. 1: 12) [Біблія, 2004, с. 1260], пор.: *Пом'яни їх, Господи Боже наш, як пом'янув еси святих Твоїх сорок мучеників, пославши їм **вінці небесні*** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 118 – 119].

Семантика святості наявна в назвах жанрів окремих богослужбових текстів, зокрема молитов, що, зазвичай, складаються з їх початкових слів – *Трисвяте, Богородичний, Пресвята Тройце*, напр.: **Трисвяте** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 165]; **Богородичний** (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя в день 25-ліття і 50-ліття їхнього шлюбу) [Требник, 2013, с. 165]; *Читець: Трисвяте. Слава... І нині... Пресвята Тройце. Господи, помилуй (трічі). Слава... І нині... Отче наш*

¹ Д.-грец. – τὸν στέφανον τῆς ζωῆς [Н Καὶνὴ Διαθήκη, 1996, σ. 911].

(Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 143].

Поняття сакральності співвідносне з епітетним словосполученням *святе Євангеліє*, що позначає як власне благу вість Божественного одкровення, так і книгу, в якій воно написано: *Премудрість. Станьмо побожно, вислухаймо **святе Євангеліє*** (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 124], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 154], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 177]; *Від Іоана **святого Євангелія** читання* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 125], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 154], (Таїнство Шлюбу. Чин благословення подружжя, яке прожило багато років без церковного благословення) [Требник, 2013, с. 177].

Для християн святою має бути кожна мить прожитого життя, тому за щоденним богослужінням лунають відповідні прохання про святість дня, напр.: *Дня всього звершеного, **святого, мирного і безгрішного у Господа просимо*** (Прохання благальної ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 128], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 158].

У досліджуваному тексті виокремлюємо слова *божественний, чесний, непорочний, довершений, неосквернений, обраний, благословенний, бездоганний, пречистий, звершений, безгрішний, мирний*, перебуваючи в контекстуальних синонімічних відношеннях, функціонують в лексико-семантичному й асоціативному полі «святість», напр.: *Після **Божественної літургії священник стоїть у храмі, а перед церковними дверима чекають наречені*** (Таїнство Шлюбу. Чин заручин) [Требник, 2013, с. 100]; *Наречений відповідає: Так, маю, **чесний** отче* (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 111]; *Господи Ісусе Христе, Слово Боже! Ти, що вознісся на **Чесному** і Животворчому Хресті, рукописання проти нас розірвав і нас від влади диявола визволив, очисти беззаконня рабів Твоїх* (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних. Із молитви) [Требник, 2013, с. 149]; *Благословен еси, Господи Боже наш, тайного і не-*

порочного шлюбу Священноздіснителю і тілесного Законоположителю, нетління Охоронителю і діл житейських Благий Упоряднику (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 117]; **Щоб благословив їх Господь Бог у житті непорочному, Господу помолимось** (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 102]; **Щоб послав їм любов довершену, мирну та поміч в усьому, Господу помолимось** (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 102]; **Щоб Господь Бог дарував їм шлюб чесний і ложе неосквернене, Господу помолимось** (Прохання великої ектенії з чину заручин) [Требник, 2013, с. 102]; **Сам же, Господи Боже наш, що послав істину в насліддя Твоє і обітницю Твою рабам Твоїм, отцям нашим, обраним** Тобою з роду в рід, зглянься на раба Твого (ім'я) і на рабу Твою (ім'я) і утверди заручини їхні у вірі й одностайності, у правді і любові (Із молитви з чину заручин) [Требник, 2013, с. 106]; **Ось так буде благословенний чоловік, що боїться Господа** (Пс. 127: 4) (Із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 110]; **Щоб благословенним був і цей шлюб, як той, що в Кани Галилейській, Господу помолимось** (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 113]; **Щоб дарував їм щастя в дітях та життя бездоганне, Господу помолимось** (Прохання великої ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 113]; **Боже Пречистий, всього створіння Творче, Ти з любові до людей з ребра праотця Адама жону йому створив і благословив їх, і сказав: плодіться і розмножуйтеся, і володійте землею, і в єдине з'єднав їх** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 114 – 115]; **Господи Боже наш! Піклуючись про спасіння людей, Ти завітав до Кани Галилейської, щоб показати чесний шлюб Твоїм пришестям** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 127], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 157]; **Сам і нині рабів Твоїх цих (імена), яких Ти зволив з'єднати одне з одним, збережи в мирі та одностайності, чесним шлюб їхній яви, ложе їхнє неоскверненим охорони, помози їм провадити життя в непорочності і сподоби їх дожити до старості глибокої та з чистим серцем заповіді Твої виконувати** (Із молитви з чину Вінчання) [Требник,

2013, с. 127], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 157]; **Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просимо** (Прохання благальної ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 128], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 158]; **Християнського кінця життя нашого, безболісного, бездоганного, мирного і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просимо** (Прохання благальної ектенії із чину Вінчання) [Требник, 2013, с. 129], (Таїнство Шлюбу. Чин заручин та Вінчання другошлюбних) [Требник, 2013, с. 158 – 159].

Отже, Праведний, Безгрішний і Святий Бог, володіючи абсолютною святістю, є джерелом освячення всього, зокрема вінця свого творіння – людини. Досягнення стану святості в текстах богослужіння таїнства Шлюбу асоціюється з отриманням вічного життя та нев'янучого вінця слави у Царстві Божому, прийняттям обіцяних благ, блаженством, сяянням, як світила на небі, перед Господом нашим, зближенням із Богом і є наслідком життя за заповідями Господніми та їх виконанням в усі дні життя, перебування в усіх добродійствах, в мирі, непорочності, чистоті, любові між собою, покаєнні від усього серця, ходіння шляхами Господніми та творенням усякого доброго і Богові вгодного діла.

В аналізованих текстах богослужіння таїнства Шлюбу, утворюючи змодельоване нами однойменне лексико-семантичне й асоціативне поле, поняття «святість» ослловлюють:

- прикметник *святий* у відповідних граматичних формах роду, числа й відмінка у субстантивній функції, що вживається на позначення: а) третьої Особи Святої Трійці – Святого Духа (як контекстуальний синонім), б) прославлених Богом та визнаних (канонізованих) і шанованих Церквою святих осіб духовного світу й людей, зокрема Пресвятої Богородиці, ангелів, пророків, праведних, апостолів, рівноапостольних, мучеників, великомучеників, преподобних та ін. (*Святий, святий*);

- прикметники *святий, всесвятий* та *пресвятий* у відповідних граматичних формах роду, числа й відмінка в атрибутивній функції;

- іменникові номінації, означувані названими вище препозитивними і постпозитивними епітетами, та їх контекстуальні синоніми, що вживаються на позначення: а) Бога в Самому Собі (*Бог Святий, Владика Пресвятий*), б) імені Божого (*пресвяте ім'я, всесвяте ім'я*), в) місця перебування Всюдипрсутнього Бога (*свята оселя*), г) Бога в трьох Особах (*Пресвята Трійця, Трійця Свята, Всесвята Єдиносущна і Живоначальна Трійця*), г) Осіб Пресвятої Трійці (*Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, Святий Дух, Всесвятий і Благий, і Животворчий Дух, Пресвятий і Благий, і Животворчий Дух*), д) Церкви як зібрання вірних християн (*Свята Церква*), е) місця молитовного зібрання християн (*святий храм*), є) благої звістки Божественного одкровення і книги, в якій вона написана (*святе Євангеліє*), ж) на позначення дня як відрізка часу (*святий день*);

- іменники, що позначають назви чинів святих, зокрема *Богородицю, ангелів (ангелів, херувимів, серафимів), пророків, старозавітних та новозавітних праведних (праотців, патріархів), апостолів, рівноапостольних, мучеників, великомучеників, преподобних і святих* загалом;

- однослівні (*Приснодіва, Діва, Жона*) та багатослівні (*Пресвята, Пречиста, Преплагословенна, Славна Владичиця наша Богородиця і Приснодіва Марія; Пречиста Матір [Христа]; чесніша від херувимів і незрівнянно славніша від серафимів, Мати Ісусова, Мати Ісуса, а також змодельовані нами реченнєві (Та, Яка без істління Бога Слово породила; Та, Яку величаємо)*) номінації Пресвятої Богородиці;

- співвідносні із назвами деяких чинів святих контекстуальні синоніми *боговінчаний, богоносний, ученик*;

- багатослівні номінації ангелів (*вірні провідники, охоронителі душ і тіл наших*) та апостола Павла (*обраний сосуд*);

- іменники, що позначають власні імена святих – старозавітних та новозавітних праведних *Адама, Єноха, Ноя, Сима, Авраама, Сари, Ісаака, Ревеки, Якова, Рахілі, Йосифа, Іесея, Захарії, Єлисавети, Іоакима, Анни, пророків Мойсея, Іллі, Ісаї, Даниїла, Іони, Предтечі [Іоана], апостолів Іоана, Павла, рівноапостольних Константина та Єлени, великомученика Прокопія*;

- іменник *блаженний*, що позначає святих незалежно від чину (лику) святості або виду подвигу, а також будь-яку людину, яка намагається вести праведне життя;

- іменник *Священнодійснитель*, що позначає Бога як здійснювача таїнств;

- іменники *Богородичний, трисвяте*, що позначають жанри богослужбових текстів;

- номінації *святе єднання та святе подружжя*, що виражають сакральний характер таїнства Шлюбу;

- іменниками *Патріарх, єпископ, владика, священник, священномонах, пресвітерство, дияконство*, що позначають священнослужителів;

- означення титулів церковної ієрархії – *святійший, преосвященніший*;

- двослівна самоназва священнослужителя – *слуга Божий*;

- прикметник *свячений* та означуваний ним іменник *вода*;

- дієприкметник *освячений* та означуваний ним іменник *перстень*;

- прикметники *пресвятий, славний, всехвальний*, що виконують функцію епітетів щодо деяких назв чинів святих;

- прикметники *Праведний, Безгрішний, Святий*, що вказують на деякі із властивостей Бога;

- прикметники *божественний, чесний, непорочний, довершений, неосквернений, обраний, благословенний, бездоганний, пречистий, звершений, безгрішний, мирний, славний*, що перебувають у контекстуальних синонімічних відношеннях;

- дієслово *святитися* у відповідній граматичній формі, яке сполучається з іменником *ім'я [Боже]*;

- дієслово *освячувати* у відповідній граматичній формі, яке сполучається з суб'єктом дії, що позначає Бога;

- дієслово *освятити* у відповідній граматичній формі, яке сполучається з об'єктом дії – іменником *Церква*.

У перспективі варто застосувати запропоновану в цій статті методику богословсько-лінгвістичного аналізу, моделювання і структурування лексико-семантичного й асоціативного поля «святість» із залученням текстів інших жанрово-стильових різновидів.

Джерела:

- Біблія, 2004 Біблія : книги Священного Писання Старого та Нового Завіту : в українському перекладі з паралельними місцями та додатками / [пер. Патріарха Філарета (Денисенка)]. – К. : Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2004. – 1407, [9] с.
- Η Καινή Διαθήκη, 1996 Η Καινή Διαθήκη μετὰ συντόμου ἐρμηνείας / Παπ. Ν. Τρεμπέλα. – Ἀθήναι : Ἀδελφότης Θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ», 1996. – 1064, [8] σ.
- Требник, 2013 Требник : у 2 ч. – К. : Видавничий відділ УПЦ Київського Патріархату, 2013. – Ч. 1. – 590, [2] с.

Література:

- Андроник (Трубачёв), 2001 Блаженный / игум. Андроник (Трубачёв) // Православная энциклопедия / под. ред. Патриарха Московского и всея Руси Алексия II. – М. : Церковно-научный центр «Православная энциклопедия», 2001. – Т. 5: Алексий, человек Божий – Анфим Анхиальский. – С. 352.
- Вільчинська, 2008 Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII – XVIII ст. : монографія / Т. П. Вільчинська. – Тернопіль : Джура, 2008. – 424 с.
- Дзюбанський, 2012 Єдин свят : біблійні, богословські та історичні аспекти розуміння святості у християнському житті / Тарас Б. Дзюбанський. – К. : Дух і літера, 2012. – 135, [1] с.
- Забіяко, 1998 Категория святости (философско-религиоведческий анализ) : диссертация на соискание ученой степени доктора философских наук ; специальность 09. 00. 06 – философия религии / Забияко Андрей Павлович ; Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова ; философский факультет ; кафедра философии религии и религиоведения. – М., 1998. – 330 арк.
- Каюа, 2003 Людина та сакральне / Роже Каюа ; [пер. з фр.]. – К. : Ваклер, 2003. – 232, [24] с.
- Кулагіна-Стадніченко, 2016 Святість та аскетизм у структурі релігійних ідеалів українського православного віруючого / Г. М. Кулагіна-Стадніченко // Софія : гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – 2016. – № 3(7). – С. 18 – 23.
- Мацьків, 2007 Концептосфера Бог в українському мовному просторі / Петро Мацьків. – К. ; Дрогобич : Коло, 2007. – 330 с.
- Мацьків, 2010 Субконцепт священне місце в біблійному тексті / Петро Мацьків // Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов'янський дискурс. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – Вип. 509 – 511. – С. 117 – 120.
- Пылаев, 2012 Категория «священное» в феноменологии религии, теологии и континентальной философии XX века : диссертация на соискание ученой степени доктора философских наук ; специальность 09. 00. 03 – история философии / Пылаев Максим Александрович ; Российский государственный гуманитарный университет ; Философский факультет. – М., 2012. – 277 арк.
- Скаб, 2008 Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери / М. В. Скаб. – Чернівці : Рута, 2008. – 560 с.

Элиаде, 1994

Священное и мирское / Мирча Элиаде ; пер. с фр., предисл. и коммент. Н. К. Гарбовского. – М. : Изд-во МГУ, 1994. – 144 с.

Charkiewicz, 2015

Kult świętych w Kościele prawosławnym : teologia, historia, formy, typologia / Jarosław Charkiewicz. – Warszawa : Warszawska Metropolia Prawosławna, 2015. – 448, [32] с.

Πάcχoc, 1997

Άγιοι οι φίλοι του Θεού : εισαγωγή στην αγιολογία της ορθοδόξου εκκλησίας / Π. Β. Πάcχου. – 2η έκδ. – Αθήνα : Αρμός, 1997. – 322, [4] σ.

Myronchuk Oleksandr Yakovych,

PhD in Theology,

candidate of philological sciences,

Dean of the Faculty of Theology

and professor of biblical and philological sciences

of Kyiv Orthodox Theological Academy

«HOLINESS» IN WORSHIP SACRAMENTS OF MARRIAGE

This article presents the results of the carried out theological and linguistic analysis of Ukrainian-language text divine sacraments of Marriage; The specific operation of nominations that explain the term «holiness» of the same name and form lexical-semantic and associative field.

Keywords: *liturgical text, religious style, holiness, Missal, the sacraments of Marriage.*

